

NOTE ȘI CONSULTAȚII

DESPRE PARONIME ÎN LIMBA RUSĂ

DE

L. NICULESCU

Termenul « paronim » este de proveniență greacă: παρά « alături » și ὄνομα « nume ».

Paronimele sînt cuvinte cu sens deosebit, dar care prin forma lor, uneori și prin etimologie, se aseamănă, avînd o pronunțare apropiată, dar nu identică, de ex. prevenire, provenire¹. Această asemănare fonetică provoacă adesea confuzii și duce la greșeli curente în vorbirea celor care nu cunosc bine vocabularul limbii materne.

Problema prezintă însă un interes deosebit în însușirea temeinică a limbii străine.

Din experiența noastră, rezultă că, pentru elevii romîni care învață rusește, existența paronimelor constituie o serioasă dificultate, mai ales cînd e vorba de cuvinte dintre cele mai uzuale, ca de ex.: день — тень; мел — мель; семья — семья; слушать — слышать etc.

Aceeași greutate în asimilarea paronimelor o simt și cei ce studiază limba romînă (a povesti — a prevesti, a proveni — a preveni, a promite — a permite, propoziție —

prepoziție, anterior — interior, copac — capac, soare — soră, bostan — baston etc.

În studierea lexicului oricărei limbi, în afară de atenția ce se dă sinonimelor, antonimelor și omonimelor, se cuvine deci să se dea o deosebită atenție și paronimelor.

De aceea, în procesul predării limbii ruse este necesar să atragem atenția elevilor asupra asemănării fonetice dintre unele substantive:

цвет « culoare » — цветок « floare »

цвета (pl. de la цвет)

цветы (pl. de la цветок)

деревня « sat » — деревья « soraci »

девочка « fetiță », девушка « fată » — дедушка « bunic ».

Aceeași greutate o provoacă și unele verbe ca:

пою « cînt » — пью « beau »

слышу « aud » — слушаю « ascult ».

În scopul folosirii corecte a paronimelor este necesară o muncă îndelungată și serioasă atît din partea profesorului cît și din partea elevilor.

Procesul asimilării paronimelor cuprinde două faze: a) deprinderea elevului să recunoască paronimele după auz; b) asimilarea pronunțării corecte a fiecăruia.

Se recomandă memorizarea paronimelor însoțite de anumite atribute, care să ajute la distingerea sensurilor. De ex.:

¹ Prof. A. N. Gvozdev, în lucrarea sa « Очерки по стилистике русского языка » Изд. Ан. Пед. Наук РСФСР, Москва 1952, p. 42, include paronimele în categoria cuvintelor legate între ele, într-o oarecare măsură, din punct de vedere semantic: sinonime, antonime, omonime, paronime.

Autorul dă ca exemple următoarele cuvinte: Австрия — Австралия, Швеция — Швейцария; вавансия — ваванция; процесс — процессия; обидный — обидчивый; факт — фактор; индеец — индиец; адресант — адресат; неизмеримое — несоизмерное.

елёные деревья «soraci verzi» — колхозная
деревня «sat colhoznic»

девочка «fetiță» — мальчик «băiat»
девушка «fată» — юноша «adolescent»
дедушка «bunic» — бабушка «bunică»
слушать «a asculta» — слышать «a auzi».

Se recomandă de asemenea alcătuirea
unei liste de paronime și verificarea asimi-
ării lor prin includerea acestor cuvinte în
opoziții.

Studiind paronimele limbii ruse, con-
statăm că ele se deosebesc¹ prin:

1. Opoziția consoană dură — consoană
moale din rădăcină sau temă.

2. Opoziția consoană dură — consoană
moale din rădăcină sau temă și prin termi-
nație.

3. Opoziția dintre o consoană sau o
vocală din temă.

4. Un sufix.

5. Un prefix.

Pe baza acestei clasificări, dăm mai jos
câteva grupe de paronime din limba rusă.

1. Paronime care se deosebesc prin opo-
ziția consoană dură — consoană moale din
rădăcină sau temă:

банка «vas cilindric» — банька diminutiv
de la баня «baie»

брат «frate» — брать «a lua»

вес «greutate» — весь «întreg»

воз «car» — вёз «ducea» v.

галька «cioară» — галька «pietriș»

дал «a dat» v. — даль «depărtare»

кров «acoperiș», «casă veche» — кровь
«sînge»

круг «cerc» — крюк «cîrlig»

люк «seară» — люк «deschizătură în puntea
corăbiei»

¹ V. N. Andreeva în lucrarea sa «Лексикология
современного французского языка», УЧПЕДГИЗ
1955 r., vorbind despre paronime, dă următoarea grupare
a lor:

1. cu prepoziții diferite:
amener — a aduce și emmener — a duce;
prévenir — a preveni, provenir — a proveni;
préposition — prepoziție, proposition — propoziție;
antérieur — anterior, intérieur — interior;

2. cu sufixe diferite:
argenté — argintat, argentin — argintiu;
populaire — popular, populaireux — popular;

3. cu rădăcini diferite:
complément — complement (noțiunea gramaticală);
compliment — compliment (reverență);
décider — a hotărî, décéder — a deceda;
lever — a ridica, laver — a spăla.

мел «cretă» — мель «vad»

мол «dig» — моль «molie»

ответ «răspuns» — ответ «răspunde»
(modul imperativ)

пола «poală» — поля «cîmpii»

полка «raft» — полька «dans»

пыл «căldură puternică», «avînt» — пыль
«praf»

рад «bucuros» — ряд «rînd»

стал «a devenit» — сталь «oțel»

стан «lagăr» — стань «stai» (modul impe-
rativ)

удар «lovitură» — ударь «lovește» (modul
imperativ)

угол «colț» — уголь «cărbune»

2. Paronime care se deosebesc prin opo-
ziția consoană dură — consoană moale din
rădăcină sau temă și prin terminație sau
particulă:

зубы «dinți în gură» — зубья «dinții me-
talici la mașină»

листья «foi» — листья «frunze»

редко «rar» — редька «ridiche»

сижу «stau jos» — сажусь «mă așez».

3. Paronime care se deosebesc prin opo-
ziția dintre o consoană sau o vocală din
temă:

вакансия «post vacant» — ваканция «va-
canță»

девушка «fată» — дедушка «bunic»

день «zi» — тень «umbră»

деревня «sat» — деревья «soraci»

задание «temă» — здание «clădire»

невежа «bădăran» — невежда «ignorant»

пою «cînt» — пью «beau»

петь «a cînta» — пить «a bea»

родник «izvor» — рудник «mină»

сесть «a se așeza» — съесть «a mîncă»

слышать «a auzi» — слушать «a asculta»

цвет «culoare» — цветок «floare»

шторм «furtună pe mare» — штурм «asalt»

плюш «pluș» — плющ «plantă».

4. Paronime care se deosebesc prin pre-
fixe:

проводить «a conduce» — приводить «a
aduce»

проходить «a trece» — приходить «a veni».

5. Paronime care se deosebesc prin sufixe:

бабочка «fluture» — бабушка «bunică»

девочка «fetiță» — девушка «fată».